

Rozwiązanie przypadku II termin 2025

Przygotowany statut powinien odnosić się do ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r.

Prawo o stowarzyszeniach i uwzględniać następujące przepisy:

Art. 10a. [Tworzenie terenowych jednostek organizacyjnych stowarzyszenia]

1. Stowarzyszenie może tworzyć terenowe jednostki organizacyjne. W takim przypadku statut stowarzyszenia określa:

- 1) zasady tworzenia oraz rozwiązania terenowej jednostki organizacyjnej;
- 2) strukturę organizacyjną terenowej jednostki organizacyjnej;
- 3) organy terenowej jednostki organizacyjnej, w tym zarząd, oraz tryb dokonywania ich wyboru lub powoływania;
- 4) możliwość otrzymywania przez członków zarządu terenowej jednostki organizacyjnej wynagrodzenia za czynności wykonywane w związku z pełnioną funkcją, w przypadku gdy w statucie stowarzyszenia przewidziano możliwość otrzymywania takiego wynagrodzenia przez członków zarządu stowarzyszenia.

2. Terenowa jednostka organizacyjna prowadzi działalność na podstawie statutu stowarzyszenia. Na zasadach i w trybie określonym w statucie stowarzyszenia terenowa jednostka organizacyjna może przyjąć regulamin określający szczegółową jej organizację i sposób działania.

3. Jeżeli statut stowarzyszenia tak stanowi, terenowa jednostka organizacyjna może uzyskać osobowość prawną. W takim przypadku statut stowarzyszenia określa:

- 1) warunki, które muszą być spełnione, aby mogła ona uzyskać osobowość prawną;
- 2) zasady gospodarowania majątkiem;
- 3) sposób reprezentowania, w szczególności zaciągania zobowiązań majątkowych oraz zawierania umów z członkami jej zarządu;
- 4) szczegółowe zasady likwidacji.

4. Wniosek o wpis oraz wniosek o wykreślenie terenowej jednostki organizacyjnej, o której mowa w ust. 3, z Krajowego Rejestru Sądowego składa zarząd stowarzyszenia.

5. Terenowa jednostka organizacyjna uzyskuje osobowość prawną i może rozpocząć działalność po wpisie do Krajowego Rejestru Sądowego.

6. Z chwilą wykreślenia z Krajowego Rejestru Sądowego terenowej jednostki organizacyjnej z osobowością prawną traci ona osobowość prawną, a stowarzyszenie wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki tej jednostki.

7. W przypadku rozwiązania terenowej jednostki organizacyjnej posiadającej osobowość prawną, przeprowadza się jej likwidację. Majątek pozostały po likwidacji pozostaje majątkiem stowarzyszenia. Do likwidacji przepisy art. 36 i art. 37 stosuje się odpowiednio.

Art. 10b. [Powołanie zarządu komisarycznego w terenowej jednostce organizacyjnej stowarzyszenia]

1. W przypadku gdy działalność terenowej jednostki organizacyjnej posiadającej osobowość prawną wykazuje rażące lub uporczywe naruszenie przepisów prawa lub statutu stowarzyszenia, jeżeli statut stowarzyszenia tak stanowi, organ w nim wskazany może podjąć uchwałę o powołaniu zarządu komisarycznego w tej jednostce.
2. Zarząd komisaryczny powołuje się na okres niezbędny do usunięcia nieprawidłowości związanych z rażącym lub uporczywym naruszeniem przepisów prawa lub statutu stowarzyszenia, nie dłuższy jednak niż przewidziany w statucie stowarzyszenia.
3. Uchwała o powołaniu zarządu komisarycznego wskazuje sposób reprezentacji terenowej jednostki organizacyjnej przez ten zarząd.
4. Z dniem podjęcia uchwały o powołaniu zarządu komisarycznego członkowie zarządu terenowej jednostki organizacyjnej zostają odwołani z mocy prawa.
5. Zarząd stowarzyszenia składa wniosek o wpis zarządu komisarycznego do Krajowego Rejestru Sądowego, w terminie 7 dni od dnia podjęcia uchwały, o której mowa w ust. 1, oraz zawiadamia o jej podjęciu organ nadzorujący, właściwy ze względu na siedzibę terenowej jednostki organizacyjnej. Po ustaniu przyczyny powołania zarządu komisarycznego albo upływu okresu, na jaki został on ustanowiony zarząd stowarzyszenia składa wniosek o jego wykreślenie z Krajowego Rejestru Sądowego.

Z przepisu nie wynika, kto powinien decydować o posiadaniu przez oddział osobowości prawnej. Dlatego przychylić się należy do poglądów, że wynikać to winno z postanowień statutu stowarzyszenia. Przy czym statut może również przewidywać upoważnienie dla jakiegoś organu stowarzyszenia do decydowania w tym przedmiocie. W sferze prawa cywilnego oddział jest podmiotem odrębnym od stowarzyszenia – ma on pełną zdolność do czynności prawnych, zdolność sądową oraz własny majątek. Natomiast stosunki wewnątrz stowarzyszenia kształtują się w ten sposób, że oddział po uzyskaniu osobowości prawnej pozostaje częścią stowarzyszenia. W konsekwencji członków stowarzyszenia zrzeszonych w oddziale wiążą uchwały i decyzje organów stowarzyszenia, zaś oddział musi realizować cele, które określono w statucie. Nabycie osobowości prawnej przez oddział nie oznacza nabycia przez niego pełnej samodzielności. Oddział po wpisaniu do rejestru zyskuje jako osoba prawna zdolność do samodzielnego działania i niezależność w sferze stosunków cywilnoprawnych, jak też praw majątkowych. Nie korzysta jednak z autonomii w zakresie działalności statutowej. Oddziały jako jednostki organizacyjne stowarzyszenia składają się na jednolitą i scentralizowaną organizację, w której – będąc osobami prawnymi – stanowią jego wewnętrzne komórki organizacyjne. Z kolei uzyskanie osobowości prawnej ma jedynie znaczenie dla zakresu czynności prawnych, które ta jednostka może podejmować samodzielnie, zgodnie z postanowieniami statutu, bez konieczności ich podejmowania przez władze naczelne stowarzyszenia.

oraz orzeczenia:

1. Nabycie osobowości prawnej przez oddział nie oznacza nabycia przez niego pełnej samodzielności. Oddział, po wpisaniu do rejestru, jako osoba prawna, zyskuje zdolność do samodzielnego działania i niezależność w sferze stosunków cywilnoprawnych, jak też praw majątkowych. Nie korzysta jednak z autonomii w zakresie działalności statutowej. Oddziały, jako jednostki organizacyjne stowarzyszenia, składają się na jednolitą i scentralizowaną organizację, w której - będąc osobami prawnymi - stanowią jego wewnętrzne komórki organizacyjne.
2. O tym, które osoby uprawnione są do reprezentowania stowarzyszenia przesądzają, zgodnie z przepisami art. 9 i art 10 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach, przede wszystkim postanowienia jego statutu.
3. Jeżeli uprawnienie do reprezentowania osoby prawnej, w tym stowarzyszenia, wynika ze statutu, to uprawnienia tego nie pozbawia okoliczność, że nie zostało ono ujawnione w Krajowym Rejestrze Sądowym.

III SA/Wr 9/22 wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu
z dnia 25 maja 2023 r.

LEX nr 3563875

Statut stowarzyszenia określa zasady ich tworzenia oraz rozwiązania, strukturę organizacyjną, organy, w tym zarząd, oraz tryb dokonywania wyboru lub powoływania organów. Zgodnie z art. 10a ust. 5 ustawy terenowa jednostka organizacyjna uzyskuje osobowość prawną i może rozpocząć działalność po wpisie do Krajowego Rejestru Sądowego. Natomiast okoliczność, że oddział posiada osobowość prawną, powoduje, że może samodzielnie występować w obrocie cywilnoprawnym. Staje się zatem odrębnym od stowarzyszenia podmiotem posiadającym zdolność do czynności prawnych i zdolność sądową.

Prawidłowym rozwiązaniem jest pozwanie Oddziału Wielkopolskiego jako posiadającego osobowość prawną. Stowarzyszenie „Biały Bocian” przejmie odpowiedzialność za dług Oddziału Wielkopolskiego dopiero po likwidacji tego oddziału.

Pozwanie in solidum Stowarzyszenia „Biały Bocian” i Oddziału Wielkopolskiego, mimo, że prawnie dopuszczalne, nie będzie najlepszym zabezpieczeniem interesu Jerzego Kwiatka, albowiem powództwo wobec stowarzyszenia zostałoby oddalone.

Pozwanie Oddziału Pomorskiego jest niedopuszczalne, albowiem nie posiada on osobowości prawnej ani zdolności sądowej a prawo nie przyznaje mu w tym zakresie zdolności prawnej.